

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDMŪVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADÁSA

RÁDIÓS GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

ELNÖK: BR. PRÓNAY GYÖRGY DR.

HELYETTES ELNÖK: BUDAY BARNA

TAGOK:

MARSCHALL FERENC DR. SZTANKOVICS JÁNOS

VÉMETH JENŐ WELLMANN OSZKÁR DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

CZVETKOVITS FERENC DR.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SUHAYDA TIBOR

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, V., KOSSUTH LAJOS-TÉR 11. SZ., II. 202.

III. ÉVFOLYAN

A. SOROZAT

10. SZÁM

OLVASD EL, ŐRIZD MEG ÉS GYŪJTSD KÖNYVTÁRBA!

A budapesti országos mezőgazdasági kiállításaink jelentősége

IRTA:

Dr. SCHANDL JÓZSEF

KÖZGAZDASÁGI EGYETEMI NY. R. TANÁR

Tengeri fészekbevetésére
kiválóan bevált, szabadalmazott

„SIMPLEX“ kézi vetőgép

Eddig 6000 darab használatban. Egy ember naponta 2 m. holdat bevet

50% magot takarít meg. Ára 5.— pengő

Kizárólag szállítja:

a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

A budapesti országos mezőgazdasági kiállításaink jelentősége.

Irta: Dr. Schandl József közgazdasági egyetemi ny. r. tanár.

Ha rendkívüli körülmények nem zavarják meg az időjárás rendjét, akkor Szt. József havában, azaz márciusban már ébrednek a természet. A nap melegebb sugarakat küld alá a földtekére, minek hatására az esetleges hótakaró eltűnik a talajról: a csikorgó szeleket valamivel lágyabb, csendesebb légmozgás váltja fel, mely kiszárítja és így művelésre, vetésre alkalmassá teszi a szántóföldeket. A szunnyadó növényekből új rügyek, üde sarjak törnek elő. Kibújik téli rejtkehelyéből az állatok világa is és zsongásával, énekével, fürge futkározásával megélelenti a természet ölet.

A természet ébredésével kezdődik a mezőgazda számára is egy új, küzdelmes, de reményteljes munkaév.

A nagy küzdelemben, mely az egész földkerekség mezőgazdaságában különösen az utóbbi években megindult, biztosan elbukik az, ki *more patrio*, a régi szokásokhoz és eszközökhöz makacsul ragaszkodva, az újításoktól idegenkedve indul az új gazdasági év munkájára.

A XX. század gazdájának szinte évről-évre új terveket kell szőnie, magát új eszközökkel, új tudással felvértezni s így új, friss lendülettel felvenni a termelés fonalát.

Bizonyára nem a véletlen műve, hanem gazdatársadalmunk vezéreinek céltudatos elhatározásából folyik az a körülmény, hogy a gazdasági termelés küszöbén rendezik Budapesten a gazdasági évnek egy kimagasló eseményét, az évről-évre megismétlődő országos mezőgazdasági kiállítást. Mert ha elgondolkodom azon, hogy hol találna a gazda jobb alkalmat arra, hogy a haladó gazdasági élet igényeiről tájékozódást szerezzen, hogy a több- és jobbttermelésre legmegfelelőbb eszközöket és módokat találjon, tudását növelje és végül, hogy kedvet, ambíciót merítsen a lankadatlan munkára, akkor úgy találom, hogy legkedvezőbb alkalom erre kétségkívül az OMGE által minden év tavaszán rendezett budapesti országos mezőgazdasági kiállítás és vásár.

Ez alkalommal mutatja be ugyanis az állattenyésztő és növénytermesztő gazdavidág a legutóbbi évben folytatott munkájának legszébb termelvényeit. Gyönyörűen fejlett, arányos testalkatú, nemes jellegű, leggazdaságosabb termelést ígérő tenyészállatok, elsőrendű minőségű vetőmagvak, kifogástalan tejtermékek, pompás gyümölcsök, bor, méz, tojás s egyéb gazdasági termények láthatók a kiállítás díszes csarnokaiban, bizonyoságául annak, hogy ezen a sorstól üldözött magyar földön is tud jót, szépet, nagy értéket termelni a magyar ész és erő, csak a helyes irányt és módokat kell megtalálnia s ezeket akadályoktól vissza nem rettenő akaraterővel kell munkálnia.

Még határozottabb célkitűzéseket nyújt a kiállítás azon az alapon, hogy széles látókörű, szakavatott és a kereskedelem igényei felől is tájékozott egyének bírálata alá kerülnek a kiállított állatok, termények és készítmények. A díjazás útján tehát útmutatást nyernek a kiállítók munkájuk további irányítására, viszont a látogatók a legelső díjakkal kitüntetett terményeket követendő mintának tekinthetik, hogy otthon hasonló irányban folytassák tenyésztési, illetőleg termelési munkájukat.

Nem szabad lekicsinyelni emellett azt a gyönyörűséget se, melyet a nemes gazdasági termények látása a vérbeli, szakavatott egyénben felkelt és amely érzés fokozott munkára és nemes versenyre serkenti a gazdát.

Ahhoz azonban, hogy a helyes célkitűzés eredményekre vezessen, megfelelő eszközök szükségesek.

Az állattenyésztés első sikerének alap feltétele, hogy a gazda olyan tenyészállatok birtokába jusson, melyek értékes gazdasági tulajdonságokat ültetnek át ivadékaikba. Mert igaz ugyan, hogy az ivadék nevelése, táplálása is döntő jelentőségű arra, hogy mivé fejlődik az állat, de még inkább döntő tényező itt az, milyen tulajdonságoknak csirája van jelen az új ivadék vérében, milyen tulajdonságokat nyert az öröklés révén a szülőktől. Ha nem örökölt amely utód pl. fejlődési lendületet, szaporaságot, jó tejelékenységet, erős csontozatot, egészséges szervezetet stb., akkor történjék a nevelés még akkora áldozatkészséggel és gonddal, a világ legértékesebb abrakja és legcéltudatosabb gyakorlata sem tud benne kifejleszteni gazdasági értékeket, mert ezeknek elemi feltétele : e tulajdonságoknak öröklési tényezője, az új ivadékba nem jutott.

Úgy kell ezt képzelnünk, mint ahogy a növényvilágban szemünk előtt világosan lejátszódik. A közönséges, másodrangú tőke vesszőjét, a vadalma magoncát elültethetjük a legbujább talajba, védhetjük minden ellensége ellen, öntözhetjük, nyesegethetjük a legnagyobb

gonddal, mindazonáltal az ilyen tőkéről csak zamatnélküli, értéktelen bort szüretelünk, az ilyen fáról csak fanyar, vad gyümölcsöt szedhetünk.

Ahogy a nemes ojtványok lehetnek csak a gazdaságos növénytermesztés alanyai, úgy a modern állattenyésztés is csak akkor lehet sikeres, a belé helyezett tőke csak akkor kamatozik, a gazda csak akkor számíthat kellő jövedelemre, ha nemes tenyészállatokkal folytatja e munkát.

Szerencsére hazánkban is már sikerült igen értékes családokat, vérvonalakat kiválogatni. A tejellenőrző egyesületek számos körzete, a Hússertéstenyésztők és a Mangalicatenyésztők Egyesületei, az Országos Juhtörzskönyv évek óta gyűjtik az adatokat arra, hogy mely családokban vannak értékes gazdasági tulajdonok.

Az egymásután következő nemzedékek figyelése révén azonban nemcsak bizonyos állategyedek külső és belső tulajdonságait ismerik, hanem az elődök, ősök termeléséről is hiteles adatoknak birtokában vannak. Így tudják igazolni bizonyos nyilvántartott állatok kitűnő származását, mi biztosítéka annak, hogy az illető állat nemcsak magán viseli, hanem utódaira is át fogja örökíteni nemes jellegvonását s így, mint tenyészállat, be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket.

Az ilyen kitűnő származású, a legmodernebb igényeket is kielégítő tenyészállatok egyetlen bemutatója és közvetítője hazánkban a budapesti országos mezőgazdasági kiállítás. Az elite-tenyészetek legsikerültebb példányaikat csak itt mutatják be s itt bocsátják áruba. Szerepelni szokott itt minden tenyészállateladással foglalkozó tenyészet úgy, hogy a kiállítás lezajlása után is ennek katalógusa szokott útmutatóul szolgálni akkor, mikor tenyészállatot keresünk megvételre.

Tagadhatatlan, hogy az ár, melyet az ilyen kiváló származású állatokért, különösen hímállatokért a kiállításon kérnek, magasabb, mint az átlagos tenyészállat-ár. Ez érthető is. Hiszen az elsőrangú tenyésztők sokszor igen nagy áron hozatnak tenyészhímeket Svájból, Angolországból, Németországból, vállalják e drága állatok szállításának, tartásának kockázatát s így méltányos, hogy e nagy pénzáldozat, másrészt az ivadék felnevelési költsége, a tenyésztői munka, a törzskönyvezés és hasonló kiadások az ivadékok eladási árában megtérüljenek.

Alapos fontolgatás meggyőz bennünket azonban arról, hogy az ilyen értéküknek megfelelő, drágább tenyészhímek vásárlása egyáltalában nem jelent könnyelmű pénzkidobást, hanem jól felfogott üzleti érdekünket szolgálja. Hiszen egy bika, kos vagy csödör után 3 év alatt 100—120, egy kan után 150—200 ivadék jön világra s így

a hímállat 100—120, illetőleg 150—200 utódban érezteti javító vagy rontó hatását. Minthogy pedig a másodrendű hímállat után nevelt selejtes növendékállatok felnevelése ugyanannyiba kerül, mint a kitűnő hím után származó értékesebb és jövedelmezőbb állományé, rövidke számítás világossá teszi előttünk, hogy milyen nagyfokú rövidlátásra és üzleti érzék teljes hiányára vall az a körülmény, ha valaki a tenyészállatok beszerzésénél akar takarékoskodni, helyesebben fukarkodni, mert ez a rossz helyen alkalmazott takarékoság elszegényíti őt.

Ha megfontoljuk azt, hogy egy tenyészhímmel akkora nemesítő erőt viszünk tenyészetünkbe, mint amennyit elérnénk akkor, ha összes anyaállatainkat kicserélnők és az egyetlen hímmel azonos értékűekből szereznők be őket, akkor kitűnik, hogy még a drágán vásárolt, de jó származású, vérszilárd apaállat is tenyészetünk nemesítésének aránylag olcsó eszköze.

Azt a nemesítő munkát, melyet az állattenyésztés terén a felsorolt egyesületek folytattak, azt a növénytermesztés terén a növény-nemesítők gárdája végzi. Munkájuk eredménye, a nemesített vetőmag olyan értéket jelent a földművelésben, mint amilyent a kiváló származású tenyészállatok képviselnek az állattenyésztésben. Az országos mezőgazdasági kiállításon legjobb alkalom kínálkozik arra, hogy szemlét tartsunk a magyar növény-nemesítők munkájának eredménye felett s kiválasszuk, melyik kecsegtet a mi különleges gazdasági viszonyaink közt legjobb eredménnyel.

De amint a legszebb reményekre jogosító mag se tud terebélyes fává növekedni és tömeges, értékes gyümölcsöt hozni, ha gondos ápolás kapcsán elegendő növényi tápanyaggal el nem látjuk, úgy nem vezethet eredményre annak a gazdának tenyésztői munkája se, ki talán nagy éleslátással és elismerésre méltó áldozatkészséggel szerez be tenyészállatokat, de a növendékek ápolása, takarmányozása körül nem ugyanaz a gond, tudás és áldozatkészség érvényesül. Hisz a szakkönyvek és rádióelőadások útján bizonyára ma már minden gazda tudja, hogy a nevelési és termelési sikert döntően befolyásolja a takarmányok minősége és kellő csoportosítása. A tudomány mai állása mellett, az ú. n. biológiai érték, az ásványi anyagforgalom, a vitaminok stb. ismeretével már értjük, hogy egynémely takarmánnyal, melyeket a legújabb idők vetettek felszínre, sokkal jobb eredményeket érünk el, mint a régismert, minden gazdasági udvarban otthonos takarmányokkal. Országos mezőgazdasági kiállításunk ily irányban is tud jó szolgálatokat tenni a látogató gazdáknak, mert hiszen a

takarmánygyárak és kereskedők hosszú sora mutatja be a legújabb cikkeket is és így alkalom adódik azok megismerésére, sőt — minden idővesztés és utánjárás kikapcsolásával — a helyszínen a megvásárlására is.

De évről-évre újdonságokkal lepnek meg bennünket a gazdasági növényeink táplálására szolgáló anyagoknak, az ú. n. műtrágyáknak gyárjai is. Amelyik az egyik évben verhetetlenül legjobbnak bizonyult, annak a másik évben már veszedelmes vetélytársa akad, mert az utóbbi talán olcsóbb, talán bizonyos talajminőségeken hatásosabb stb., stb. Az a nagy pénzösszeg, melyért a műtrágyákat évente vásároljuk, indokolttá teszi, hogy a legnagyobb gonddal és körültekintéssel tájékozódjunk afelől, hogy nincs-e már a piacon a mult évben jónak találtnál is jobb s így ne fizessük meg drágán elmaradottságunkat.

Országos mezőgazdasági kiállításunkon a tenyészállatok után a legnagyobb teret szokták elfoglalni s a legnagyobb érdeklődést keltetni: a mezőgazdasági gépek. Az a nagy jelentőség, mellyel a gépek ma már a mezőgazdasági üzemben bírnak, ezt érthetővé teszi. A gazdák érdeklődése a géptechnika iránt állandóan éber, mert hiszen a mérnöki tudás évről-évre újabb és újabb szerkezetekkel lep meg bennünket. Felmerül egy újdonság, mely jobban, tökéletesebben dolgozik, az mint eddigiek; vagy másik, mely kevesebb hajtóerőt igényel; ismét másik, mely kis méreteinél és egyszerűségénél fogva kisüzemben is gazdaságosan beállítható stb., stb. Ki tudná elsorolni azt a sokirányú előnyt, melyekkel a gépújdonságok kínálják magukat. És nem volna-e érthetetlen a gazdák részéről, ha a tájékozódásnak e kényelmes alkalmait ki nem használnák. A legtöbb gépet működésben is lehet tanulmányozni és így meggyőződést szerezni afelől, hogy melyiket lesz leghelyesebb megvásárolni, ha majd ilyen gép beszerzése alkalomszerű lesz.

Néha azonban oly ugrásszerűen tökéletesedett gépekkel lepik meg itt mérnökeink a gazdavidágot, hogy gazdaságosnak találják megvásárlását olyanok is, kiknek van még hasonló munkát teljesítő régi gépjük, de ez utóbbinak munkája alapos számítás után annyival drágábbnak mutatkozik, hogy gazdaságosabb a réGINEK eladása és újabb áldozat árán is az újdonságnak megszerzése, mert ez jobb, olcsóbb munkája révén több tiszta haszonnal bíztat.

Így jutalmazza a gépek alapos tanulmányozása a számító, céltudatosan dolgozó gazdát.

A gazdasági termékek, így főképp a vaj, sajt, bor, méz egyéb cikkek kiállítása is — különösen napjainkban — nagyon fontos oktató szerephez jut. Hiszen ma már köztudatba ment át, hogy az értékesítés nehéz-

ségeit csak úgy tudjuk legyőzni, ha az igényesebb piac kívánalmainak megfelelő minőségben, osztályozásban és csomagolásban visszük termékeinket piacra. Minthogy a magyar gazda eddig nem volt ahhoz szokva, hogy az értékesítés ilyenmő feltételeivel is számoljon, ezért nagyon kívánatos, hogy a márkázott és standard-árú, a gondos osztályozás, a legízlesebb csomagolás formáinak látása minél mélyebb nyomokat hagyjon a látogatók emlékében.

Mezőgazdasági kiállításunk — mint a tapasztalat bizonyítja — évről-évre mind nagyobb és nagyobb vonzóerőt gyakorol nemcsak a közvetlenül érdekelt mezőgazdasági körökre, hanem — örömmel állapíthatjuk meg — hazánk mindenrangú és rendő, másfoglalkozású közönségére is. Díszes csarnokait nagy érdeklődéssel látogatja a magyarság minden rétege. Hiszen különösen a legutóbbi évek hatása alatt mindenkit áthatott e haza határain belül annak tudata, hogy mindannyiunk sorsa összeforrott a magyar barázdákat munkáló mezőgazdákéval. Mikor áldás kíséri munkájukat, akkor felvirrad minden magyarnak, ha azonban a mostoha sors csapásai alatt nyögnek a gazdák, akkor a szűk esztendő gondjai nyomják az iparosok és kereskedők vállait egyaránt. Ez a sorsközösség kelti fel az érdeklődést, mely a nem gazdákot is idevonzza. Itt meggyőződést szerez a tisztviselő, iparos és kereskedő a mezőgazdák nagy, értékes, eredményes munkájáról. Remélhetően az elismerés, megbecsülés érzését váltják ki bennük a látottak s így a kiállítás egy-egy láncszemet kovácsol a gazdavilág és más társadalmi rétegek összefűzésére.

Örömmel kell megállapítanunk azt is, hogy a budapesti tavaszi mezőgazdasági kiállítások híre már néhány éve eljutott az ország határain túl is.

Különösen az utóbbi években tudomást szerzett róla Nyugat minden országa; jönnek érdeklődők Svájcból és Németországból, Ausztriából, tehát azokból az államokból, melyeknek mezőgazdasági kulturájából táplálkozunk, amelyeknek a haladás sok eszközét köszönhetjük. Ők az elismerés és magasztalás biztató hangján szoktak szólni a magyar mezőgazdasági termelés nivójának hatalmas lendületéről s szavaikban megcsillan a feltékenység, hogy a mester egy-kettőre veszedelmes versenytársra talál a szorgos tanítványban.

Míg azonban nyugati szomszédaink elismerése főképp lelki örömet okoz és lelkesít a további munkára, addig a tőlünk keletre és délre lakó népek érdeklődése nyomán anyagi előnyökre is számíthatunk. Hisszük és reméljük, hogy azok a hivatalos kiküldöttek, kik az olasz, bolgár, jugoszláv, román, albán, görög és török kormányok meg-

bízásából kiállításainkat látogatják, azt a meggyőződést merítik itt a látottakból, hogy a magyar mezőgazdaság elsőrangú terméke már alkalmas nemesítő-anyagnak s így ezirányú szükségleteik beszerzésénél hazánkat, mint közelebbi és olcsóbb piacot, okvetlenül számításba veszik. Kétségtelen, hogy tenyészállatkiállításaink folyománya az, hogy a török és görög kormányok 2 év óta igen számottevő tenyészjuhot exportálnak tőlünk s biztos tudomásunk van arról, hogy ily irányú akciókat már más kormányok és gazdatársadalmi szervezetek is terveznek.

Ezidén már a 39. országos mezőgazdasági kiállítás nyílik meg március 20-án a budapesti tenyészállatvásártelepen. Akik évről-évre látogatják, azok bizonyoságot tehetnek arról, hogy — különösen az utóbbi időben — hatalmas ívben emelkedik e kiállítások színvonala, terjedelme és látogatottsága úgy, hogy már Európa legnagyobb mezőgazdasági kiállításai közé küzdötte fel magát.

Ez köszönhető a gazdavilág lelkes igyekezetének, a földművelésügyi kormány és a hatóságok megértő támogatásának, de főképp az OMGE fáradozásának.

Talán ennek a szerény gondolatfűzérnek is sikerült bebizonyítania, hogy mily nagy jelentősége van a minden év tavaszán Budapesten rendezett mezőgazdasági kiállításunknak. Közös, országos, nemzetgazdasági érdekek követelik ennek sikerét.

Kísérje tehát rokonszenves érdeklődéssel ügyét minden magyar s ápolja sikerét a maga ügykörében mindenki: gazda, tisztviselő, iparos és kereskedő egyaránt!